

ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ КНУРІВ-ПЛІДНИКІВ РІЗНОЇ СЕЛЕКЦІЇ

**Н.Л.ПЕЛИХ – к.с.-г.н, доцент,
В.І.ФЕДОРНАК – пошукувач, Херсонський ДАУ**

На сучасному етапі селекційної роботи у свинарстві важливе значення надається використанню високопродуктивних кнурів нових внутрішньопородних типів та спеціалізованих ліній [1, 2, 4]. При цьому недостатньо вивчена ефективність їх використання з метою отримання племінного молодняка, що мав би високу енергію росту та поліпшенні м'ясні якості.

У зв'язку з цим в умовах свиноферми дослідного господарства "Піонер" Нововоронцовського району Херсонської області були проведені дослідження з комплексного вивчення ефективності використання кнурів-плідників великої білої породи трьох напрямів селекції – естонської (лінія Сеппе), англійської (лінії ДД 53 і ДД 93) і вітчизняної (лінія Смарагда) у чистопорідному розведенні.

Репродуктивні якості свиноматок оцінювали за загальноприйнятими методиками. У межах кожної лінії свиноматки були розділені за показником багатоплідності на M^- (нижче середніх значень) і M^+ (вище середніх значень).

За результатами досліджень (табл.1) найвищим показником багатоплідності характеризувались свиноматки, що поєднувалися з кнурами лінії Смарагд – 11,21 голови. Інші варіанти поєднань мали дещо нижчі значення, так, з кнурами ДД 93 - на 0,15 голови, ДД 53 – на 0,81 голови, Сеппе - на 1,88 голови ($P < 0,05$).

Групи багатоплідних свиноматок (M^+) характеризувалися високими показниками, так у поєднанні з кнурами лінії Смарагд багатоплідність складала 13,17 голови, що на 2,73 голови перевищувала середні показники по стаду ($P < 0,001$). Поєднання з кнурами ДД 93 і ДД 53 мали нижчі показники, відповідно на 0,93 і 1,61 голови з поєднанням лінії Смарагд і 1,76 та 1,12 голови – з середнім значенням по стаду. Поєднання з кнурами лінії Сеппе не вплинуло на зростання багатоплідності свиноматок, вона була майже на рівні середнього значення по стаду. Аналогічна закономірність встановлена й у групах з нижче середнього значенням багатоплідності свиноматок (M^-).

Таблиця 1 –Репродуктивні якості свиноматок з урахуванням розподілу за багатоплідністю

Лінія кнура	Класи розподілу	Багатоплідність, голів	Великоплідність, кг	Молочність, кг	На час відлучення			КПВЯ, бали
					маса гнізда, кг	середня маса 1 голови, кг	збереженість, %	
ДД53	M ⁻	8,67±0,21 ^{**}	1,20±0,06	45,72±1,49 ^{**}	116,92±14,12	16,42±0,87	80,74	87,27
	M ⁺	11,56±0,47	1,14±0,03	55,47±1,77	150,78±3,30	15,67±0,31	83,65	114,02
ДД93	M ⁻	9,17±0,40	1,25±0,01 ^{**}	49,70±2,76	133,30±7,74	16,42±0,53	89,09	98,60
	M ⁺	12,20±0,36 ^{**}	1,06±0,02 ^{***}	57,55±1,20 ^{**}	166,65±5,93 ^{**}	16,00±0,42	86,07	123,66
Сепле	M ⁻	8,55±0,25 ^{***}	1,22±0,02 [*]	46,28±1,32 ^{**}	115,55±5,90	16,15±0,38	83,98	87,43
	M ⁺	10,57±0,30	1,20±0,03	55,47±1,72	152,73±6,59	17,08±0,63	85,15	111,43
Смарагд	M ⁻	9,75±0,45	1,21±0,03	54,38±1,37	139,61±6,59	16,48±0,62	87,18	103,95
	M ⁺	13,17±0,65 ^{**}	1,06±0,04 [*]	58,68±2,76	182,05±7,11 ^{**}	16,38±0,50	84,81	132,66

Примітка: * - P<0,05; ** - P<0,01; *** - P<0,001

Не залежно від варіантів поєднань і класів розподілу спостерігається закономірність – зі зростанням багатоплідності свиноматок зменшується показник великоплідності поросят. Так, коефіцієнт кореляції між даними ознаками був на рівні $r=-0,591$.

Високим показником молочності характеризувались свиноматки у поєднанні з кнурами лінії Смарагд, так, матки класу M^+ мали вищий показник на 3,21 кг порівняно з аналогічним класом кнурів Сеппе і ДД 53. Найнижчим рівнем молочності характеризувалися тварини класу M^- поєднання лінії ДД 53, що на 7,16 кг нижче середнього значення по стаду ($P<0,001$).

Найважчими на час відлучення у 2-місячному віці були поросята лінії Сеппе з класу M^+ . Вони перевищували середні значення по стаду на 0,81 кг і найменших поросят лінії ДД 53 класу M^+ на 1,41 кг. Кращим показником маси гнізда характеризувалися свиноматки класу M^+ , що поєднувалися з кнурами лінії Смарагд (середнє значення по стаду перевищували на 38,02 кг, $P<0,001$). Кращою збереженістю характеризувалися нащадки кнурів ліній ДД 93, Смарагд і Сеппе.

Комплексна оцінка материнських якостей проводилась за методикою В.А. Коваленка та ін. [3] з урахуванням показників багатоплідності, молочності, кількості поросят і маси гнізда на час відлучення. Свиноматки класів M^+ усіх варіантів поєднань характеризувалися високими показниками материнських якостей на рівні 132,66 бали у поєднанні з кнурами лінії Смарагд і 111,43 бали з кнурами лінії Сеппе. Матки класів M^- лише поєднані з кнурами лінії Смарагд мали показник КПВЯ (комплексний показник відтворних якостей) понад 100 балів, в усіх інших варіантах він був на рівні 98,60 бали (лінія ДД 93) і 87,27 бали (лінія ДД 53).

Отже, кнурів англійської і естонської селекції, що відселекціоновані за відгодівельними і м'ясними якостями, неефективно поєднувати зі свиноматками з низькою багатоплідністю.

Література:

1. Березовский Н.Д. Проблемы селекции разных пород, типов и линий свиней // Свиноводство. – 1999. – № 1. – С.14-16.
2. Березовський М.Д. Стан і перспективи селекції свиней великої білої породи в Україні // Вісник аграрної науки. – 1999. – №10. – С.49-51.
3. Коваленко В.А. Ладан П.Е., Степанов В.И., Кононенко О.И. Генетико-селекционные параметры продуктивности свиней и их использование при организации племенной работы // Пособие Донского СХИ. – Персиановка, 1981. – 91с.
4. Пелих В.Г. Селекційні методи підвищення продуктивності свиней. – Херсон: Айлант, 2002. – 263с.